
Dertig jaar geleden, de genocide op de Tutsi's in Rwanda

Redactioneel

Frédéric Crahay

Édition électronique

URL : <https://journals.openedition.org/temoigner/12768>

DOI : 10.4000/11x5b

ISSN : 2506-6390

Cet article est une traduction de :

Il y a trente ans, le génocide perpétré contre les Tutsi du Rwanda - URL : <https://journals.openedition.org/temoigner/12765> [fr]

Éditeur

Éditions du Centre d'études et de documentation de l'ASBL Mémoire d'Auschwitz

Édition imprimée

Date de publication : 15 avril 2024

Pagination : 4

ISBN : 978-2-930953-26-7

ISSN : 2031-4183

Référence électronique

Frédéric Crahay, «Dertig jaar geleden, de genocide op de Tutsi's in Rwanda», *Témoigner. Entre histoire et mémoire* [Online], 138 | 2024, Online op 15 avril 2024, geraadpleegd op 04 juillet 2024. URL: <http://journals.openedition.org/temoigner/12768> ; DOI: <https://doi.org/10.4000/11x5b>

The text only may be used under licence CC BY-NC-ND 4.0. All other elements (illustrations, imported files) are "All rights reserved", unless otherwise stated.

Dertig jaar geleden, de genocide op de Tutsi's in Rwanda

→ Door **Frédéric Crahay**

Hoofd van de redactie

Tussen april en juli 1994 werden volgens de VN in Rwanda meer dan 800.000 mensen, voornamelijk leden van de Tutsi-minderheid, onder afschuwelijke omstandigheden afgeslacht in een genocide die werd georkestreerd door de Hutu-meerderheid. Hutu's die tijdens deze radicale fase te 'zwak' bleken, ondergingen vaak hetzelfde lot, hoewel ze niet het doelwit waren vanwege hun etniciteit. De radicale Hutu's doodden dus *systematisch* Tutsi's en Hutu's die als verraders werden beschouwd, wat de theorie van de dubbele genocide, die tot op de dag van vandaag wijdverbreid is, ontkracht. De herinnering aan deze genocide is opnieuw een oproep om alle gewetens wakker te schudden voor de meest gruwelijke daden die mensen ooit hebben begaan.

Dertig jaar is ook de tijd die nodig was voor landen als België en Frankrijk om hun verantwoordelijkheden in te schatten en eindelijk te erkennen. Deze bewustwording heeft geleid tot een geleidelijke verzachting van de herinneringen tussen deze landen en Rwanda. België draagt een verantwoordelijkheid in de tijd, als voormalige koloniale macht van Rwanda, en door zijn bestuurlijke wil om een onderscheid te maken tussen de Hutu's, de Tutsi's en de Twa's. Onderscheid maken tussen mensen leidt zelden tot iets goeds. Datzelfde België draagt nog steeds een pijnlijk litteken van de gebeurtenissen van 1994 in de vorm van de tien paracommando's die er het leven lieten. Pas in april 2000 ging de Belgische premier Guy Verhofstadt, die in 1998 de parlementaire commissie

over Rwanda had geleid, naar Kigali en vroeg om veriffenis namens België en de Belgen. Frankrijk, dat nauwe betrekkingen onderhield met het Rwandese Hutu-regime, is lange tijd door Kigali beschuldigd van medeplichtigheid. Een door president Emmanuel Macron ingestelde commissie van historici concludeerde in 2021 dat Frankrijk een "zware en vernietigende verantwoordelijkheid" droeg, maar sloot medeplichtigheid uit. Dit rapport leidde tot een ongekende toenadering tussen Parijs en Kigali na tientallen jaren van spanningen.

In 2024 is meer dan 65% van de Rwandese bevolking jonger dan 30 jaar en heeft de genocide dus niet rechtstreeks meegemaakt. Elk jaar worden er meer getuigenissen afgelegd en documenten verzameld, die de archieven verrijken. Als het werk aan eerdere genociden iets heeft onthuld, dan is het wel dat de herinnering een cruciale behoefte heeft om gevoed te worden door de woorden van tijdgenoten en overlevenden.

Tot slot betekenen deze dertig jaar niet dat het verhaal van de overlevenden unisono wordt verteld. Veel groepen overlevenden zijn het niet noodzakelijk eens over hoe deze genocide 'onder burens' herdacht moet worden. We hadden al een dossier aan dit onderwerp gewijd tijdens de herdenking van de vijftiendertigste verjaardag van de genocide (nummer 128 van Getuigen, april 2019), getiteld *Kwibuka. Hoe kunnen we de genocide op de Tutsi's in Rwanda herdenken?* en het is duidelijk dat, vijf jaar na dato, het antwoord op deze vraag alleen in het meervoud kan worden gevonden. ■